

Declarația de la Terezin

30 iunie 2009

La invitația Primului Ministru al Republicii Ceha, noi, reprezentanții celor 49 de țări (enumerare la sfârșit) ne-am întâlnit în această zi, la 30 iunie 2009, la Terezin, unde mii de evrei europeni și alte victime ale persecuției naziste au murit sau au fost trimiși în lagăre de exterminare în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Am participat la Conferința despre Bunurile din Perioada Holocaustului, organizată de Republica Cehă și de partenerii săi la Praga în perioada 26-30 iunie 2009, am discutat împreună cu experți și reprezentanți ai unor organizații non-guvernamentale (ONG) subiecte importante precum asistența socială pentru supraviețuitorii Holocaustului (Șoa) și pentru alte victime ale persecuției naziste, proprietățile imobiliare, cimitirele evreiești și locurile de îngropăciune, obiecte de artă confiscate de naziști, obiecte iudaice și proprietăți culturale evreiești, materiale de arhivă, educația, amintirea, cercetarea lor și locațiile memoriale. Ne alăturăm, afirmând în această

Declarație de la Terezin cu privire la Bunurile din perioada Holocaustului și alte aspecte legate de ele

- Fiind conștienți că supraviețuitorii Holocaustului și alte victime ale persecuției naziste au ajuns la o vârstă înaintată, astfel că este imperativ să se respecte demnitatea acestora și să se rezolve nevoile lor de asistență socială, căci este o problemă de maximă urgență,

- Gândindu-ne la nevoia de a prețui și de a ține minte pentru totdeauna, spre beneficiul viitoarelor generații, istoria unică și moștenirea Holocaustului (Șoa), care a dus la exterminarea a 75% din evreii europeni, inclusiv natura sa premeditată, dar și la alte crime ale naziștilor,

- Observând realizările tangibile ale Conferinței despre Aurul Nazist din 1997 de la Londra, dar și ale Conferinței de la Washington din 1998 despre Valorile din perioada Holocaustului, care au abordat aspecte centrale referitoare la restituție și care au stabilit cu succes arena pentru acțiunile semnificative din următorul deceniu, precum și observând Declarația de la Stockholm din ianuarie 2000 și Conferința de la Vilnius din octombrie 2000 cu privire la valorile culturale furate în perioada Holocaustului,

- Recunoscând că, în ciuda acestor realizări, rămân încă multe aspecte de abordat, deoarece doar o parte din proprietățile confiscate au fost recuperate sau pentru care s-au plătit compensații,

- Observând deliberările, punctele de vedere și opiniile produse de Grupurile de Lucru, precum și Sesiunea Specială care a revăzut și a abordat subiectele legate de Proprietăți imobiliare, Obiecte de artă confiscate de naziști, Iudaism și proprietăți culturale evreiești, Educația despre Holocaust, Amintirea, cercetarea și asistența socială ale victimelor Holocaustului și a altor victime ale persecuției naziste, care pot fi găsite pe site-ul Conferinței de la Praga și vor fi publicate în lucrările preliminare ale Conferinței de la Praga,

- Ținând minte natura ne-obligatorie din punct de vedere legal a acestei Declarații și responsabilitățile morale pe care le implică, și fără a prejudicia legile și obligațiile aplicabile la nivel internațional,

1. Recunoscând că supraviețuitorii Holocaustului și alte victime ale regimului nazist și ale colaboratorilor acestora au suferit traume fizice și emoționale fără precedent în timpul nenorocirilor lor, statele participante iau notă de nevoile medicale și sociale speciale ale tuturor supraviețuitorilor, și susțin cu tărie atât eforturile publice, cât și private în țările lor pentru a le permite să trăiască în demnitate cu necesara îngrijire elementară pe care îl implică acest lucru.

2. Observând importanța restituirii proprietăților imobiliare comunitare și individuale care au aparținut victimelor Holocaustului (Șoa) și a altor victime ale persecuției naziste, statele participante îndeamnă să se facă eforturile necesare pentru a repara consecințele preluărilor abuzive ale proprietăților, precum confiscări, vânzări forțate și vânzări sub amenințare, care au făcut parte din actele de persecuție ale oamenilor și grupurilor nevinovate, marea majoritate a acestora murind fără moștenitori.

3. Recunoscând progresul care a fost făcut în cercetarea, identificarea și restituirea proprietăților culturale de către instituții guvernamentale și non-guvernamentale în unele țări începând cu Conferința de la Washington din 1998 despre Valorile din perioada Holocaustului și susținerea principiilor de la Washington pentru obiectele de artă confiscate de naziști, statele participante afirmă nevoia urgentă de a întări și susține aceste eforturi pentru a asigura soluții juste și corecte referitoare la proprietăți culturale, iudaice, furate sau deplasate în timpul sau ca urmare a Holocaustului (Șoa).

4. Luând în considerare rolul esențial al guvernelor naționale, al organizațiilor supraviețuitorilor Holocaustului (Șoa) și al altor organizații specializate non-guvernamentale, statele participante fac apel pentru o abordare mai coerentă și mai eficientă a statelor și a comunității internaționale pentru a asigura cel mai complet posibil acces relevant la arhive, cu respectul cuvenit legislației naționale. De asemenea, încurajăm statele și comunitatea internațională să înființeze și să susțină programe

educaționale despre Holocaust și alte crime ale naziștilor, ceremonii de amintire și comemorare, precum și conservarea monumentelor memoriale în fostele lagăre de concentrare, cimitire și gropi comune și în alte locații destinate amintirii.

5. Recunoscând creșterea antisemitismului și a negării Holocaustului (Șoa), statele participante fac apel la comunitatea internațională să monitorizeze și să răspundă mai ferm la aceste incidente și să dezvolte măsuri de combatere a antisemitismului.

Asistența socială a supraviețuitorilor Holocaustului și a altor victime ale persecuției naziste

Recunoscând că Supraviețuitorii Holocaustului și alte victime ale persecuției naziste, inclusiv cei care au trecut prin nenorocirile Șoa atunci când erau copii neajutorați, au suferit traume fizice și emoționale fără precedent în timpul nenorocirilor lor,

Și știind că studiile științifice afirmă că aceste experiențe au avut adesea ca rezultat o vătămare puternică a sănătății, mai ales la vârsta a treia, punem un accent deosebit pe abordarea nevoilor lor de asistență socială din timpul vieții. Este de neacceptat ca aceia care au suferit atât de mult în prima parte a vieții lor să trăiască în circumstanțe paupere către sfârșitul vieții.

1. Observăm că supraviețuitorii Holocaustului (Șoa) și alte victime ale persecuției naziste au ajuns în prezent la o vârstă înaintată și au nevoi medicale și de sănătate speciale, astfel că susținem, ca fiind o mare prioritate, eforturile de a aborda, în țările lor de reședință, nevoile de asistență socială ale celor mai vulnerabile și vârstnice victime ale persecuției naziste – precum asigurarea de alimente, medicamente sau ajutor gospodăresc, după cum este nevoie, dar și măsuri care vor încuraja contactul între generații și le vor permite să treacă peste starea de izolare socială în care se află. Acești pași le vor permite să trăiască în demnitate în anii următori. Încurajăm cu tărie cooperarea din aceste domenii.

2. Mai mult, observăm că mai multe țări au folosit o serie de mecanisme creative pentru a acorda asistență supraviețuitorilor nevoiași ai Holocaustului (Șoa) și altor victime ale persecuției naziste, inclusiv prin pensii speciale; beneficii de asistență socială pentru ne-rezidenți; fonduri speciale; și folosirea valorilor provenite din proprietățile fără moștenitori. Încurajăm țările să ia în considerare aceste aspecte, precum și acțiuni alternative la nivel național, și îi mai încurajăm să găsească modalități de abordare a nevoilor supraviețuitorilor.

Proprietăți Imobiliare (Reale)

Observând că protejarea dreptului la proprietate este o parte esențială a unei societăți democratice, conform legii,

Recunoscând pagubele incomensurabile suportate de către persoane individuale și comunități evreiești, ca urmare a preluării abuzive ale proprietăților în timpul Holocaustului (Șoa),

Recunoscând importanța restituirii sau a compensării pentru confiscările ce țin de Holocaust și făcute în timpul Holocaustului, între 1933 și 1945, ca și consecința lor imediată,

Observând importanța recuperării proprietăților imobiliare religioase și comunitare pentru a revigora și întări viața evreiască, pentru a-i asigura un viitor, a asigura nevoile de asistență socială ale supraviețuitorilor Holocaustului (Șoa), asigurând conservarea moștenirii culturale evreiești,

1. Facem un îndemn, acolo unde acest lucru nu s-a realizat efectiv, să se facă orice efort pentru restituirea fostelor proprietăți comunitare și religioase evreiești, fie în natură, fie prin compensații, după cum este adecvat; și

2. Considerăm că este important, acolo unde acest lucru nu este încă realizat în mod eficient, să se rezolve cererile despre proprietățile private ale supraviețuitorilor Holocaustului referitoare la bunuri imobiliare (reale) ale foștilor posesori, moștenitori sau succesori, prin restituție în natură sau compensații, după cum este mai adecvat, de o manieră corectă, completă și nediscriminatorie, în concordanță cu legile și regulamentele naționale, precum și cu acordurile internaționale. Această procedură ar trebui să fie rapidă, simplă, accesibilă, transparentă, fără a reprezenta o povară și fără a fi costisitoare pentru petenții individuali; de asemenea, observăm alte legi pozitive în acest domeniu.

3. Observăm că, în unele țări, proprietățile fără moștenitori ar putea servi ca bază pentru rezolvarea necesităților materiale ale supraviețuitorilor nevoiași ai Holocaustului (Șoa) și pentru a asigura o educație continuă referitoare la Holocaust (Șoa), la cauzele și consecințele sale.

4. Recomandăm, acolo unde nu s-a făcut acest lucru, ca țările participante la Conferința de la Praga să ia în considerare implementarea unor programe naționale pentru a rezolva problema proprietăților imobiliare (reale) confiscate de către naziști și de către colaboratorii lor. Dacă și când va fi înființat de către Guvernul Ceh, Institutul European pentru Moștenirea Șoa de la Terezin, acesta va facilita un efort inter-guvernamental pentru a crea ghiduri ne-obligatorii și cele mai bune practici pentru restituție și compensație pentru preluări abuzive de proprietăți imobiliare, ce vor fi tipărite cu ocazia aniversării unuia an de la Conferința de la Praga, dar nu mai târziu de 30 iunie 2010, cu respectul convenit pentru legile și regulamentele naționale relevante, precum și pentru acordurile internaționale, observând și alte legi pozitive din acest domeniu.

Cimitire evreiești și locuri de îngropăciune

Recunoscând că distrugerea în masă petrecută în timpul Holocaustului a dus la încheierea unor secole de viață evreiască în Europa și a reprezentat exterminarea a mii de comunități evreiești din o mare parte a Europei, lăsând mormintele și cimitirele generațiilor de familii și comunități evreiești neîngrijite, și

Fiind conștienți că genocidul asupra poporului evreu a lăsat rămășițe umane a sute de mii de evrei uciși, victime aflate în mominte nemarcate, împrăștiate de-a lungul Europei Centrale și de Est,

Facem un îndemn autorităților guvernamentale, precum și municipale, societății civile și instituțiilor în măsură, să se asigure că aceste gropi comune sunt identificate și protejate, dar și că cimitirele evreiești sunt demarcate, conservate, nu sunt vandalizate și, acolo unde este adecvat, conform legislației naționale, acestea ar putea fi declarate monumente naționale.

Obiectele de artă confiscate și furate de naziști

Recunoscând că obiectele de artă și proprietățile culturale ale victimelor Holocaustului și a altor victime ale persecuției naziste au fost confiscate, blocate și luate de către naziști și de către colaboratorii lor prin diverse mijloace, inclusiv prin furt, forță, confiscare pe baza renunțării, vânzări forțate sau sub amenințări, în timpul Holocaustului, între 1933-45 și, ca o consecință imediată, și

Amintind de Principiile Conferinței de la Washington cu privire la obiectele de Artă Confiscate de naziști așa cum au fost enumerate la Conferința de la Washington din 1998, și anume un set de angajamente voluntare ale guvernelor care s-au bazat pe principiul moral potrivit căruia obiectele de artă și proprietățile culturale confiscate de către naziști de la victimele Holocaustului trebuie înapoiate acestora sau moștenitorilor lor, conform legilor și regulamentelor naționale, precum și obligațiilor internaționale, pentru a ajunge la soluții juste și corecte,

1. Ne reafirmăm susținerea pentru Principiile Conferinței de la Washington cu privire la obiectele de artă confiscate de naziști și încurajăm toate părțile, inclusiv instituții publice, private și persoane individuale să le și aplice,
2. În mod special, recunoscând că restituirea nu se poate realiza fără cunoștințe despre obiectele de artă și proprietăți culturale care probabil au fost furate, subliniem cât este de important pentru toate părțile interesate să continue susținerea unei cercetări intense și sistematice referitoare la proveniență, atât în arhive publice, cât și private, cu respectul convenit pentru legislație și, acolo unde este relevant, să se posteze pe Internet rezultatele cercetării, inclusiv aduceri la zi, cu respectul convenit pentru dreptul la intimitate și alte regulamente. Acolo unde nu s-a făcut deja acest lucru, recomandăm înființarea unor mecanisme de asistare a petenților și a altora în eforturile lor,
3. Reținând Principiile Conferinței de la Washington cu privire la obiectele de artă confiscate de naziști și ținând cont de experiența acumulată de la Conferința de la Washington încoace, facem un îndemn către toți cei interesați să se asigure ca sistemele lor legale sau procedurile alternative, luând în considerație și diversele tradiții legale, să faciliteze soluții juste și corecte cu privire la obiectele de artă confiscate de naziști, și să se asigure că respectivele cereri pentru astfel de obiecte de artă confiscate vor fi rezolvate rapid, pe baza datelor și a relevanței cererilor și a tuturor documentelor relevante depuse de către toate părțile. Guvernele trebuie să ia în considerare toate aspectele relevante când aplică diverse clauze legale ce ar putea împiedica restituirea obiectelor de artă și a proprietăților culturale, pentru a ajunge la soluții juste și corecte, precum și rezolvări alternative ale disputelor, acolo unde este adecvat, conform legii.

Proprietăți religioase iudaice și culturale evreiești

Recunoscând că Holocaustul a avut drept efect și furtul pe scară largă a unor proprietăți religioase iudaice și culturale evreiești, inclusiv suluri sfinte, obiecte sinagogale și ceremoniale, biblioteci, manuscrise, arhive și dosare ale comunităților evreiești, și

Fiind conștienți că uciderea a șase milioane de evrei, incluzând întregi comunități în timpul Holocaustului, a însemnat că o mare parte din acest patrimoniu istoric nu a putut fi cerut înapoi după cel de-al Doilea Război Mondial, și

Recunoscând nevoia urgentă de a identifica modalități de realizare a unor soluții juste și corecte referitor la problema proprietăților religioase iudaice și culturale evreiești, acolo unde posesorii inițiali, moștenitorii foștilor proprietari inițiali evrei, persoane fizice sau

juridice nu pot fi identificați, recunoscând, în același timp că nu există un model universal,

1. Încurajăm și susținem eforturile de identificare și catalogare a obiectelor care pot fi găsite în arhive, biblioteci, muzee și alte locuri de păstrare ale guvernului sau nu, pentru ca acestea să fie returnate la posesorii inițiali, de drept și la alte persoane și instituții adecvate, potrivit legislației naționale, și să se ia în considerare o înscrisere voluntară internațională a suliilor de Tora și a altor obiecte religioase iudaice, acolo unde este adecvat, și

2. Încurajăm măsuri care le vor asigura protecția, vor face disponibile materiale adecvate pentru cercetători și, acolo unde este adecvat și posibil din punct de vedere al conservării, vor restaura suliile sfinte și obiectele ceremoniale aflate în prezent în posesia guvernului pentru a fi folosite în sinagogi, unde este nevoie și, de asemenea, vor facilita circulația și expunerea unor astfel de obiecte iudaice la nivel internațional prin soluții adecvate și asupra cărora se va cădea de acord.

Materiale de arhivă

Deoarece accesul la documente de arhivă, atât pentru petenți, cât și pentru cercetători este un element esențial pentru rezolvarea chestiunilor de proprietate ale bunurilor din perioada Holocaustului și pentru dezvoltarea educației și cercetării cu privire la Holocaust (Șoa) și la alte crime ale naziștilor,

Recunoscând în mod special că din ce în ce mai multe arhive au devenit accesibile cercetătorilor și marelui public, după cum se observă prin Acordul semnat cu privire la arhivele Serviciului Internațional de Localizare (ITS) din Bad Arolsen, Germania,

Apreciind pozitiv întoarcerea arhivelor în statele de pe al căror teritoriu au fost îndepărtate în timpul sau ca o consecință imediată a Holocaustului (Șoa),

Încurajăm guvernele și alte organisme care mențin sau supervizează arhivele relevante să le facă disponibile pe cât de mult posibil publicului și cercetătorilor, în concordanță cu indicațiile Consiliului Internațional al Arhivelor, cu respectul cuvenit față de legislația națională, incluzând clauze de intimitate și de protejare a datelor, dar luând în considerație și circumstanțele speciale create de Holocaust și nevoile supraviețuitorilor și a familiilor lor, în special în cazurile referitoare la documente emise sau datorate regilor și legilor naziste.

Educație, Amintire, Cercetare și Locuri memoriale

Recunoscând importanța educației și a amintirii Holocaustului și a altor crime comise de naziști ca o lecție eternă pentru întreaga omenire,

Recunoscând prestigiul Declarației de la Stockholm cu privire la Educația despre Holocaust, Amintire și Cercetare, din ianuarie 2000,

Recunoscând că Declarația Universală a Drepturilor Omului a fost scrisă, în datele ei semnificative, ca o înțelegere a ororilor care au avut loc în timpul Holocaustului și recunoscând, mai departe, Convenția ONU pentru Prevenirea și Pedepsirea Crimei de Genocid,

Amintind de acțiunea ONU și a altor organisme internaționale și naționale pentru înființarea unei zile de comemorare a Holocaustului în fiecare an,

Salutând eforturile Grupului de Lucru (Task Force) pentru Cooperare Internațională referitoare la Educația despre Holocaust, Amintirea și Cercetarea sa (ITF) la aniversarea a 10 ani de existență, încurajând statele participante la Conferința de la Praga să coopereze îndeaproape cu Grupul de Lucru (Task Force), și

Repudiind orice act de negare a existenței Holocaustului și combătând trivializarea sau diminuarea sa, dar încurajând, în același timp opinia publică să ia atitudine împotriva unor asemenea acte de negare, trivializare sau diminuare,

1. Încurajăm cu tărie toate țările să susțină sau să înființeze ceremonii anuale, regulate spre amintirea și comemorarea victimelor, și să păstreze memoriale și alte locuri ale amintirii și martiriului lor. Considerăm că este important să se includă toate persoanele și toate popoarele care au fost victime ale regimului nazist, printr-o comemorare demnă a sorții lor,

2. Încurajăm toate țările, ca fiind o importantă prioritate, să includă educația despre Holocaust (Șoa) și despre alte crime ale naziștilor în curricula sistemelor lor publice de educație și să ofere finanțare pentru pregătirea profesorilor, dezvoltarea și obținerea de resurse și materiale necesare pentru o astfel de educație.

3. Crezând cu tărie că legea internațională pentru drepturile omului reflectă lecții importante ale istoriei, dar și că înțelegerea drepturilor omului este esențială pentru combaterea și prevenirea oricărei forme de discriminare rasială, religioasă sau etnică, inclusiv

a antisemitismului, sentimentelor anti-romi, ne angajăm în prezent să includem educația despre drepturile omului în curricula sistemelor noastre educaționale. Țările ar putea dori să folosească o serie de mijloace suplimentare spre susținerea unor astfel de cursuri, incluzând proprietățile fără moștenitori, acolo unde este adecvat.

4. Deoarece se aproprie perioada în care martorii direcți ai Holocaustului (Șoa) nu se vor mai afla printre noi și când locurile fostelor lagăre naziste de concentrare și exterminare vor fi cele mai importante și de netăgăduit dovezi ale tragediei Holocaustului, semnificația și integritatea acestor locuri, incluzând toate părțile lor mobile și imobile, vor constitui o valoare fundamentală referitoare la toate acțiunile ce implică acele locuri, și vor avea o importanță specială pentru civilizația noastră, dar în special pentru educarea generațiilor viitoare. De aceea, facem un apel pentru o largă susținere a eforturilor de conservare, pentru a salva acele resturi (ale lagărelor) ca mărturie a crimelor comise acolo, dar și ca amintire și avertisment pentru generațiile viitoare, iar acolo unde este adecvat, potrivit legilor naționale, să se ia în considerare declararea acelor locuri monumente naționale.

Acțiuni viitoare

În îndeplinirea acestor scopuri apreciem și suntem recunoscători Guvernului Ceh pentru inițiativa sa de a înființa un Institut al Moștenirii Europene a Șoa la Terezin (Institutul Terezin) pentru a continua lucrările Conferinței de la Praga și Declarația de la Terezin. Institutul va servi ca forum voluntar pentru țări, pentru organizațiile supraviețuitorilor Holocaustului (Șoa) și ONG-uri, astfel încât acestea să observe și să promoveze schimbările din domeniile la care se referă conferința și această declarație, dar și să dezvolte și să împărtășească o serie de bune practici și indicații, după cum este indicat în paragraful patru de la Proprietățile Imobile (Reale). Va fi operațional în cadrul rețelei altor instituții naționale, europene și internaționale, asigurându-se evitarea eforturilor identice de către membri diferiți, de exemplu, referitor la activitățile Grupului de Lucru (Task Force) pentru Cooperare Internațională asupra Educației despre Holocaust, Amintirea și Cercetarea sa (ITF).

Ca urmare a cursului conferinței și a Declarației de la Terezin, Comisia Europeană și Președinția Cehă au notat importanța Institutului ca fiind unul dintre instrumentele de combatere a rasismului, xenofobiei și a antisemitismului în Europa și în restul lumii, făcând apel și la alte țări și instituții să îl susțină și să coopereze cu acest Institut.

Pentru a facilita transmiterea informațiilor, Institutul va publica rapoarte regulate asupra activităților legate de Declarația de la Terezin. Institutul va crea site-uri web pentru a facilita împărtășirea de informații, mai ales în domeniul provenienței operelor de artă, despre proprietăți imobiliare, nevoile de asistență socială ale supraviețuitorilor, obiecte iudaice și educația despre Holocaust. Ca un serviciu folositor pentru toți utilizatorii, Institutul va menține și posta liste de site-uri web sponsorizate de statele participante, de organizațiile supraviețuitorilor Holocaustului (Șoa) și ONG-uri, precum și un site cu site-uri web referitoare la Holocaust.

De asemenea, îndemnăm țările participante la Conferința de la Praga să promoveze, să disemineze principiile Declarației de la Terezin și să încurajeze acele țări care fac parte din agenții, organizații și alte entități preocupate de aspecte educaționale, culturale și sociale din întreaga lume, pentru a ajuta la transmiterea de informații despre rezoluțiile și principiile referitoare la domeniile incluse în Declarația de la Terezin.

O descriere mai detaliată a conceptului guvernului ceh pentru Institutul Terezin, ca și Declarația Comună a Comisiei Europene și a Președinției Cehă, se pot găsi pe site-ul Conferinței de la Praga și vor fi publicate în timpul dezbaterilor conferinței.

Lista statelor

1. Albania
2. Argentina
3. Australia
4. Austria
5. Belarus
6. Belgium
7. Bosnia și Herțegovina
8. Brazilia
9. Bulgaria
10. Canada
11. Croația
12. Cipru
13. Republica Cehă
14. Danemarca
15. Estonia
16. Finlanda

17. Franța
18. FYROM - *Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei*
19. Germania
20. Grecia
21. Ungaria
22. Irlanda
23. Israel
24. Italia
25. Letonia
26. Lituania
27. Luxemburg
28. Malta
29. Moldova
30. Muntenegru
31. Olanda
32. Norvegia
33. Polonia
34. Portugalia
35. România
36. Rusia
37. Slovacia
38. Slovenia
39. Spania
40. Suedia
41. Elveția
42. Turcia
43. Ucraina
44. Regatul Unit al Marii Britanii
45. Statele Unite
46. Uruguay
47. Sfântul Scaun (*observator*)
48. Serbia (*observator*)